روی موج کوتاه

واکنش دادستان تهران به ادعای ترامپ درباره لغو حکم اعدام معترضان:
ترامپ حرف مفت می‌زند

دادستان تهران در واکنش به تشکر ترامپ با ادعای لغو حکم اعدام ۸۰۰ نفر از معترضان در ایران، گفت: ترامپ همیشه حرف مفت و بی‌جهت زیاد می‌زند، برخورد ما قاطع، بازدارنده و سریع است. به گزارش میزان، علی صالحی افزود: در حال حاضر تعداد زیادی از پرونده‌ها منتهی به صدور کیفرخواست و به دادگاه ارسال شده است.

کرملین:
روسیه در تلاش کمک به کاهش تنش پیرامون ایران است

سخنگوی کرملین با اشاره به گفت‌وگوهای تلفنی اخیر رئیس جمهور این کشور، گفته مسکو در تلاش است به کاهش تنش پیرامون ایران و منطقه کمک کند. به گزارش ایسنا، «دمیتری پسکوف» در تشریح اقدامات مسکو درباره کاهش تنش در منطقه گفت که «ولادیمیر پوتین» رئیس جمهور روسیه روز جمعه و پس از گفت‌وگو با «بنیامین نتانیاهو» نخست‌وزیر اسرائیل با «مسعود پزشکیان» رئیس جمهوری اسلامی ایران تماس گرفت. پسکوف گفت: روسیه در تلاش است تا به کاهش تنش در مورد ایران و در کل منطقه کمک کند و پوتین در این راستا اقداماتی انجام می‌دهد.

وزیر خارجه عراق به تهران سفر می‌کند

«فواد حسین» وزیر امور خارجه عراق امروز -یکشنبه- در سفر به تهران، با «سید عباس عراقچی» وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران دیدار و گفت‌وگو می‌کند. به گزارش مهر، این سفر در حالی انجام می‌شود که فؤاد حسین روز سه‌شنبه گذشته در بغداد میزبان «وحید جلال‌زاده» معاون امور کنسولی و پارلمانی وزیر خارجه ایران بود. طرفین در این دیدار بر اهمیت توسعه و تقویت همکاری مشترک در راستای خدمت به منافع متقابل و تقویت ثبات در منطقه تاکید کردند.

گروسی:
به دنبال هموار کردن مسیر توافق جدید با ایران هستیم

مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گفت: ما در تلاشیم تا راه را برای یک توافق جدید هموار کنیم و برای این هدف، در حال مشورت مستمر با دولت ایران، وزیر امور خارجه آن و دیگر بازیگران کلیدی این فرآیند از جمله ایالات متحده هستیم. به گزارش رویداد ۲۴، رافائل گروسی، که با شبکه تلویزیونی اسپانیایی RTVE مصاحبه می‌کرد، افزود: آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در تلاش است تا نظارت و بازرسی‌ها در تأسیسات هسته‌ای ایران را از سر بگیرد. به باور وی، احیای کامل نظارت برای کاهش تنش‌ها پیرامون برنامه هسته‌ای ایران و جلوگیری از تشدید بیشتر آن حیاتی است.

نجابت:
ترامپ هم پارس می‌کند، هم دُم تکان می‌دهد

نماینده شیراز گفت: رفتار این روزهای رئیس جمهور آمریکا بنده را یاد اظهارات امام راحل درباره رئیس جمهور این کشور در گذشته می‌اندازد، امام خمینی (ره) تاکید داشتند که آن شخص، هم پارس می‌کند، هم دُم تکان می‌دهد. بنابراین رئیس جمهور آمریکا هم حساب می‌برد و هم می‌ترسد و هم سعی دارد از گفته خود کوتاه نیاید و قلدری کند. به گزارش خانه ملت، روح‌الله نجابت افزود: ایران حتما قدرتمندتر از گذشته به مسیرش ادامه خواهد داد.

فارس خبر داد؛
جرم‌انگاری و مجازات‌های سنگین استفاده شخصی از استارلینک

فارس نوشت: استفاده یا حمل، نگهداری، خرید یا فروش یا وارد کردن استارلینک و دیگر ابزارهای اتصال به اینترنت ماهواره‌ای در قانون، جرم‌انگاری شده و مجازات‌های سنگینی به شرح زیر برای آن پیش‌بینی شده است. الف) برای استفاده شخصی مجازات ۶ ماه تا ۲ سال حبس به علاوه ضبط تجهیزات ب) تأمین، تولید، توزیع، نصب و راه‌اندازی و واردات به قصد توزیع مجازات ۲ تا ۵ سال حبس پ) استفاده شخصی یا تأمین، تولید، توزیع، نصب و راه‌اندازی و واردات به قصد مقابله با نظام یا جاسوسی در صورتی که مرتکب نیروی دشمن محسوب شود «مجازات ذیل محاربه» و در صورتی که نیروی دشمن محسوب نشود مجازات ۵ تا ۱۰ سال حبس.

جبلی خبر داد:
فوریت ساخت مستندهایی به چند زبان از جنایات اغتشاشگران

رئیس سازمان صدا و سیما گفت: ساخت و پخش مستندات و گزارش‌های خبری از جنایات تروریست‌ها و اغتشاشگران به چند زبان، در فوریت برنامه‌های صدا و سیما قرار دارد. پیمان جبلی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، تصریح کرد: انشاالله تلاش می‌کنیم با این مستندها و گزارش‌های خبری، واقعیت آنچه که در صحنه اتفاق افتاده است را در جهت خنثی‌سازی دروغگویی‌های دشمنان که سعی می‌کنند، واقعیت‌ها را تحریف کنند، آماده کرده و در معرض دید مخاطبان قرار دهیم.

دیپلمات ایرانی:
هیچ مذاکره‌ای با آمریکا برای آرام کردن اوضاع وجود ندارد

سفیر ایران در تونس در گفت‌وگوی اختصاصی با روزنامه «عربی ۲۱»، وجود هرگونه مذاکرات مستقیم یا غیرمستقیم با آمریکا برای آرام کردن اوضاع را قاطعانه رد کرد. به گزارش ایسنا، «میر مسعود حسینیان» با تاکید بر اینکه «هرگونه تعرضی به ایران، منجر به شعله‌ور شدن کل منطقه خواهد شد»، تایید کرد که در حال حاضر رایزنی میان ایران، ترکیه، پاکستان، عربستان، قطر و عمان برای آرام کرن اوضاع برقرار است. وی ادامه داد: با توجه به وجود یک دیوانه در آمریکا، ما انتظار یک عملیات قریب‌الوقوع علیه ایران را داریم اما پاسخ ما سریع و قوی خواهد بود و هرگز در برابر هیچ تجاوزی ساکت نخواهیم ماند.

استاندار تهران:
واحد صنفی به صرف باز نکردن پلمپ نمی‌شود، حتما تخلفات محرز بوده

استاندار تهران گفت: سیاست دستگاه‌ها و نهادهای نظارتی، پلیس و اصناف بر این است که اگر تخلفاتی صورت گرفته باشد پلمپ انجام شود؛ صرف باز نکردن مغازه‌ای قطعا پلمپ انجام نمی‌شود. محمد صادق معتمدیان در گفت‌وگو با ایلنا، در خصوص کافه‌ها و رستوران‌هایی که پلمپ شده‌اند و صاحبان این کسب و کارها عنوان می‌کنند برای جلوگیری از خسارات احتمالی دست به این کار زده‌اند، گفت: این کار دستگاه‌های متولی دارد. دقیقا نمی‌دانم چه مواردی است.

پرفسور «حسن امین» در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»:
وکلا موظف به دفاع از بازداشت‌شدگان اعتراضات اخیر هستند

حمیدرضا مهدیزاده

این روزها اگر مجال طرح مطالب سیاسی هم پیدا شود، گفتنش بی‌معناست. بخش بزرگی از مردم ایران حال و احوالی جهت شنیدن مباحث سیاسی ندارند. خانواده‌های بسیاری با شوک بازداشت فرزندان و عزیزان یا کشته شدن آنها در اعتراضات دی ماه ۱۴۰۴ روبرو شده‌اند و شاید بهترین سخن برای آنها، مشاوره حقوقی باشد.

«توسعه ایرانی» در همین راستا و با هدف یاری رساندن به خانواده‌های بازداشتی‌های اعتراضات اخیر، با «پرفسور حسن امین»، عضو هیأت امنای زندانیان خارج از کشور بریتانیا «Prisoners Abroad» گفت‌وگو کرده است تا تجربه ایشان را به عنوان وکیلی مجرب در کمک به زندانیان، انعکاس دهد.

حسن امین عزیز، از اینکه برای دومین مرتبه فرصت گفت‌وگو را به بنده تقدیم کردید، سپاس بی‌کران. قطعا در این روزهای سخت و تاسف‌بار نه بنده و نه حضرتعالی رمق و شوری جهت مصاحبه نداریم، ولی از آنجا که بخش بزرگی از هم‌وطنان ما در شوک از دست دادن فرزندان یا بازداشت سایر اعضای خانواده فرو رفته‌اند، این گفت‌وگو ضروری و ناگزیر به نظر می‌رسد.

برای پرسش ابتدایی لطفا بفرمایید که مسئولیت حقوقی وکلای داخل ایران بنابر رسالت اجتماعی آنها در قبال خانواده‌هایی که فرزندان یا بستگان‌شان با بت اعتراضات اخیر در بازداشت هستند و با توجه به این وضعیت اسف‌بار معیشتی توان پرداخت حق‌الوکاله هم ندارند، چگونه تعریف می‌شود؟

متقابلا سپاس از شما برای این گفت‌وگوی مجدد. در ابتدا لازم است که بنده نیز به نوبه خودم به خانواده‌هایی که عزیزان‌شان را در اعتراضات از دست داده، فرزندان‌شان مجروح شده یا احیانا در بازداشت هستند، تسلیت و دل‌آرامی عرض کنم.

پاسخ بنده به پرسش شما این است: وظیفه اصلی وکیل که روی دیگر سکه عدالت محسوب می‌شود، «احیای حقوق اشخاص صاحب حق» است. بنابراین وکلا به طور عام و مطابق با سوگندنامه‌ای که در روز تحلیف ادا کرده‌اند، موظف به گام برداشتن در مسیر تحقق عدالت هستند. در واقع وکیل روی دیگر سکه‌ای است که قاضی یا مدعی‌العموم به منظور احراز عدالت و خدمت به منافع عمومی جامعه، متعهد شده‌اند و بر همین اساس وکلا موظف هستند در این شرایط تاسف‌آور معیشتی و امنیتی پس از اعتراضات اخیر، از حقوق معترضانی که دچار آسیب شده‌اند با تمام توان دفاع کنند.

در جان کلام، باید عرض کنم که وکلا به عنوان خدمت‌گزاران عدالت می‌بایست مدافع حقوق مظلومان و کسانی که نوعا بر اثر بی‌اطلاعی از حقوق قانونی خود هنگام «بازجویی» یا «تفهیم اتهام» ناچار به «اعتراف» علیه خود شده‌اند، دفاع کرده و به آنان یاری رسانند. در قوانین حقوقی انگلستان، دولت موظف است که در موارد اینچنینی حق‌الوکاله وکلا را پرداخت کند که اصطلاحا «Legal Aid» یا کمک هزینه حقوقی نامیده می‌شود. اما در آمریکا این خود وکلا هستند که در پرونده‌های مشابه با پرونده معترضان اخیر کشورمان، تشخیص می‌دهند که موکل قادر به پرداخت حق‌الوکاله نیست و از همین رو پرونده وی را داوطلبانه تعقیب می‌کنند که همین امر بر شهرت عمومی آنان به عنوان حقوق‌دانان پایبند به مسئولیت اجتماعی، چندین برابر می‌افزاید.

در ایران هم موارد مشابه از گذشته هم وجود دارد که نمونه برجسته آن موردی است که یک خانم با داشتن شناسنامه در زمان سلطنت پهلوی دوم، مدعی فرزندی رضاخان سردار سپه شد؛ اما در بار حاضر به شنیدن حرف او نبود. آقای محمدرضا جلالی‌نائینی که هم رئیس کانون وکلا بود و هم سناتور؛ برای آن خانم وکیل معاضدتی رایگان تعیین کرد که آن وکیل هم با کوشش بسیار توانست به نفع موکلش حکم بگیرد. هرچند که در بار از پذیرش حکم دادگاه طفره رفت و نهایتا پس از انقلاب ۵۷ به پرونده او به نحو بهتری رسیدگی شد.

در یک سیستم دموکراتیک بازجویی از متهمان می‌بایست در دادسرا توسط بازپرس طی روندی کاملا قانونی و شفاف با حضور وکلای آنها صورت گیرد سپس پرونده از دادسرا به دادگاه ارسال شده و در نهایت این قاضی است که وظیفه اثبات یا تبرئه از اتهامات بر عهده اوست تمام این روند نیز توسط رسانه‌ها باید قابل رویت و گزارش دادن باشد

مورد بعدی مربوط به همین ماه گذشته است که یک وکیل در خراسان پرونده‌های اینچنینی را رایگان بر عهده می‌گرفت که متاسفانه به طرز مشکوکی هم از دنیا رفت.

مورد دیگر مربوط به شادروان «حسن روحانی محلاتی» است که در دوران نخست‌وزیری «دکتر مصدق» وکالت رایگان یکی از محصلان دانش‌سرای مقدماتی را بر عهده گرفت که جمعی از هم کلاسی‌ها با ادعای ضدیت وی با نظام شاهنشاهی به شدت او را مضروب کرده و سرش را شکسته بودند. نام این محصل «علی شریعتی» بود. جرم او بابت کتک خوردن از سوی هم کلاسی‌ها «توهین به اعلیحضرت همایونی» و «تبلیغ علیه نظام شاهنشاهی» اعلام شد.

و مورد آخر، وکالتی است که مرحوم «احمد صدرحاج سیدجوادی» به صورت رایگان برای موکلش آقای «سیدعلی خامنه‌ای» در دادسرای مشهد بر عهده گرفت. می‌خواهم خاطره‌ای را نقل کنم که شنیدنش در شرایط فعلی هم برای عموم مردم ایران، هم قضات، هم مسئولان دولتی و هم وکلای مدنظر در این مصاحبه، کاملا لازم است.

مرحوم سیدجوادی شخصا به بنده گفت: آقای امین! اتهام آقای خامنه‌ای هنگامی که تبعیدشده بود از سوی رژیم گذشته «امنیتی» محسوب می‌شد و عنوان اصلی پرونده از سوی دادستان خراسان «اقدام علیه امنیت ملی» اعلام شده بود. وقتی با هزینه شخصی خودم از تهران راهی مشهد و عازم دادسرا شدم که از ایشان دفاع کنم، حامیان رژیم گذشته مقابل دادسرا شروع به فحاشی به من و موکلم کردند و حتی نزدیک بود توسط آنان بابت پذیرش وکالت فردی که از منظر آنان «خرابکار» و «مخالف رژیم» تلقی می‌شد، به شدت مضروب شوم.

به نکته خوبی اشاره کردید خصوصا در باب قوانین حقوقی انگلستان. سخنگوی دولت آقای پزشکیان خانم «فاطمه مهاجرانی» چند روز پیش اعلام کرد که دولت اعتراضات را به رسمیت می‌شناسد و صدای معترضان را خواهد شنید. مسلما در این روزهای سخت معیشتی ما نمی‌توانیم از جامعه وکلای کشور توقع داشته باشیم که بدون هیچ چشم‌داشتی به یاری معترضان در بازداشت بشتابند. هرچند که هنوز هستند وکلای باانصاف و باوجدانی که همچنان در این امور عام‌المنفعه با قدرت حضور دارند حتی از جیب‌شان مانند مرحوم احمد صدرحاج سیدجوادی هزینه هم می‌کنند. ولی پرسش اینجاست که اگر دولت پزشکیان واقعا باور به شنیدن صدای اعتراض مردمی دارد آیا نباید وارد میدان شده و از وکلای معترضان هم به لحاظ معیشتی و هم تامین امنیت آنان مقابل نهادهای امنیتی، حمایت کند؟

قطعا همین طور است. بسیار کار خوبی خواهد بود که دولت با شنیدن این پرسش به وکلا چراغ سبز نشان دهد و در این شرایط سخت معیشتی و امنیتی آنها را حمایت کند تا بتوانند با فراغ‌بال از حقوق مظلومان در بازداشت دفاع کنند. در اسلام هم این کار کاملا پذیرفته شده است و اگر انجام شود نشان‌دهنده حسن نیت دولت پزشکیان در شنیدن صدای معترضان و احترام به آنان است. حالا که صحبت از قوانین حقوقی انگلستان شد باید تاکید کنم سیستم قضایی بریتانیا به شهروندانی که مثلا از افغانستان، ایران، سوریه یا کشورهای آفریقایی به صورت غیرقانونی به آن کشور مهاجرت کرده‌اند، بدون اینکه هنوز شهروندی آنها پذیرفته شده باشد یا ادعای پناهندگی‌شان مورد قبول واقع شده باشد، معاضدت قضایی ارائه می‌دهد. بنابراین دولت آقای پزشکیان دو صد چندان موظف است که در این شرایط استثنایی از وکلای معترضان در بازداشت هم به لحاظ معیشتی و هم تامین امنیت‌شان، حمایت کامل کند.

وکلا به عنوان خدمت‌گزاران عدالت باید مدافع حقوق مظلومان و کسانی که نوعا بر اثر بی‌اطلاعی از حقوق قانونی خودشان هنگام «بازجویی» یا «تفهیم اتهام» ناچار به «اعتراف» علیه خود شده‌اند دفاع کرده و به آنان یاری رسانند در قوانین حقوقی انگلستان، دولت موظف است که در موارد اینچنینی حق‌الوکاله وکلا را پرداخت کند که اصطلاحا «Legal Aid» یا کمک هزینه حقوقی نامیده می‌شود

الان یک پرسش مهم این است: در حال حاضر که اینترنت سراسری کشور قطع و برقراری راه‌های ارتباطی بسیار سخت است، خانواده‌های معترضان در بازداشت یا مفقود شده چگونه می‌توانند به وکلا دسترسی داشته باشند؟

اولین اولویت در رابطه وکیل و موکل به اعتماد دوجانبه و شناخت آنان از یکدیگر مربوط می‌شود. بنابراین اکثر مردم به سراغ وکلایی می‌روند که از آنان شناخت داشته یا به آنها اعتماد دارند. در وهله بعدی، وکلایی هستند که در راستای رسالت اجتماعی‌شان می‌توانند خود و یا همکاران‌شان را معرفی کنند تا مردمی که برای‌شان در این اعتراضات پرونده‌سازی شده یا عزیزان‌شان در بازداشت هستند، بتوانند به آنها مراجعه کنند. این امر «معاضدتی» است که در «کانون وکلا» هم به رسمیت شناخته شده و وکلا می‌توانند در این شرایط استثنایی بدون تقاضای حق‌الزحمه از خانواده‌های معترضان، امر وکالت آنها را بر عهده گیرند. البته نقش رسانه‌ها نیز در این خصوص بسیار حساس و مهم است. خبرنگاران می‌توانند اسامی وکلایی را که خواهان کمک رایگان به خانواده‌های معترضان هستند از طریق رسانه‌های برخط یا مکتوب که همچنان با تمام این محدودیت‌های وحشتناک که شما هم به آن اشاره داشتید، به اطلاع عموم جامعه برسانند تا فضای همدردی و همدلی منحصر به فرد در راستای حمایت حقوقی-رسانه‌ای از معترضان بازداشتی و خانواده‌های آنان ایجاد شود.

آقای امین! بدون تعارف شما یک از برجسته‌ترین حقوق‌دانان ایرانی در نظام قضایی بین‌المللی هستید. پس می‌خواهم بی‌هیچ پیرایه‌ای به این پرسش پاسخ دهید چراکه برای خانواده‌های بازداشت‌شدگان اعتراضات بسیار حیاتی و مهم است. بسیاری از بازداشت‌شده‌های این اعتراضات در طبقه سنی دانش‌آموزان مقطع دبستان و دبیرستان، قرار دارند که مطابق قوانین حقوقی بین‌المللی ذیل حقوق کودکان به لحاظ نرسیدن به سن قانونی ۱۸ سال، قرار می‌گیرند. اتهامات آنها بنابر اعلام رسانه‌های دولتی یا حکومتی طی چند روز اخیر عناوینی چون «منافق»، «سلطنت‌طلب»، «جاسوس» یا «تروریست» است. این عناوین اتهامی بسیار سنگین است و خانواده‌های بازداشتی‌ها را عمیقا شوکه کرده، چه باید کرد؟

کاملا موافقم. وکلا باید در مقام اجرای عدالت به کمک شما اصحاب رسانه افشاگری کنند. اگر مواردی هست که آنها نتوانستند به دلایل مختلف از جمله فشارها از حقوق موکلان در بازداشت دفاع کنند، باید اطلاع‌رسانی شود تا با کمک حمایت افکار عمومی، حقوق بازداشتی‌ها ضایع نشود.

این اتهامات، همانطور که اشاره کردید بسیار سنگین است و به افراد در بازداشت فشار سنگین روحی و روانی وارد می‌کند. بسیار دیده شده که در چنین شرایطی افراد برای خلاصی از فشار شدید بازجویی که توسط بازجویان بر متهمان وارد می‌شود، حاضر به پذیرفتن اتهامات و اعتراف اجباری می‌شوند. بنابراین رسانه‌ها و وکلا باید به طور مرتب به جامعه اطلاع‌رسانی کنند تا خانواده‌های بازداشتی‌ها از حقوق قانونی فرزندان‌شان مطلع شوند و از هر طریقی به آنها اطلاع دهند که مطابق قوانین جزایی و کیفری جمهوری اسلامی بدون حضور وکیل‌شان از پاسخ‌دادن به پرسش‌های بازجویان خودداری کنند.

هر سیستم عادلانه قضایی در جهان روی این امر متفق‌القول است که «اعتراف» تحت «فشار» چه رسد به «شکنجه» آن هم بدون حضور «وکیل» در جریان «بازجویی متهم» کاملا مردود و «بی‌اساس» است.

نکته بسیار مهم دیگری که می‌خواهم روی آن تاکید کنم این است: «اکثر مقامات عالی‌رتبه قضایی، امنیتی، نظامی و اجرایی امروز ایران خودشان در رژیم گذشته به عنوان «مظنونان امنیتی» تحت تعقیب قرار گرفته بودند. بسیاری از آنها طعم تلخ اعتراف زیر شکنجه در ساواک و لحظات دلهره‌آور بازجویی تحت فشار جسمی و روحی-روانی را چشیده‌اند و آن خاطرات وحشتناک را هنوز به یاد دارند. پس به خوبی می‌دانند که اعتراف تحت فشار و شکنجه تا چه حد دردناک و زجرآور است.»

دوباره باید تاکید کنم که در مبانی حقوق بین‌الملل، اصل بر این است که دلایل مثبته برای اثبات اتهامات وارده بر عهده دادستان به عنوان مدعی‌العموم و قاضی به عنوان تنها مرجع قضایی ذی‌حق است و نه مقامات امنیتی. در یک سیستم دموکراتیک، بازجویی از متهمان می‌بایست در دادسرا توسط بازپرس طی روندی کاملا قانونی و شفاف با حضور وکلای آنها صورت گیرد سپس پرونده از دادسرا به دادگاه ارسال شده و در نهایت این قاضی است که وظیفه اثبات یا تبرئه از اتهامات بر عهده اوست. تمام این روند نیز توسط رسانه‌ها باید قابل رویت و گزارش دادن باشد. شما به عنوان روزنامه‌نگاری با تجربه بهتر از بنده در جریان هستید که مطبوعات آمریکایی و بریتانیایی از طریق وکلای افرادی که حتی حوادث تروریستی و خون‌بار ۱۱ سپتامبر و انفجارهای متروی لندن را ایجاد کردند، به پرونده آنها دسترسی داشتند. متاسفانه در کشور ما این روند کاملا برعکس است. نه مطبوعات و رسانه‌ها و نه وکلا کوچکترین دسترسی به پرونده‌هایی نظیر پرونده معترضان اعتراضات اخیر را ندارند و نهادهای امنیتی عملا پرونده آنها را تکمیل کرده و پرونده نیز صرفا جهت صدور احکام توسط قاضی با عناوین اتهامی و اعترافات متهم در شرایطی که به وکیل هم دسترسی نداشته، تحویل دادگاه می‌شود. این روند غیرقابل پذیرش است. خصوصا درباره اشخاصی که هنوز به سن قانونی نرسیده‌اند و باید خیلی بیشتر با نظر «جرم‌زدایی» از اعمال احیانا ارتکابی، برائت حاصل کنند.

متاسفانه در کشور ما نه مطبوعات و رسانه‌ها و نه وکلا کوچکترین دسترسی به پرونده‌هایی نظیر پرونده معترضان اعتراضات اخیر را ندارند و نهادهای امنیتی عملا پرونده آنها را تکمیل کرده و پرونده نیز صرفا جهت صدور احکام توسط قاضی با عناوین اتهامی و اعترافات متهم در شرایطی که به وکیل هم دسترسی نداشته، تحویل دادگاه می‌شود. این روند غیرقابل پذیرش است

برمبنای روانشناسی جمعی هنگامی که اشخاص زیر سن قانونی در فضای سنگین اعترافات قرار می‌گیرند به دلیل ترس و اضطراب شدید، به سرعت مجبور به اعتراف می‌شوند. باید کاملا در نظر داشته باشیم رفتار نوجوانان در هرگونه جنبه اعتراضی حتی مقابل اعضای خانواده ناشی از مکانیسم بلوغ آنان است. پس در خصوص همین اعتراضات هم باید تاکید کنم رفتار نوجوانان بازداشتی به نوعی بوده که ثبت تصمیم و برنامه‌ریزی قبلی برای انجام اموری مانند آتش زدن سطل آشغال یا سنگ‌پراکنی، مسبوق به سوءنیت‌شان نیست بلکه واکنشی احساسی و طغیان‌گرایانه در قبال رفتار خشن نیروهای انتظامی یا امنیتی، محسوب می‌شود.

بنابراین بازداشت آنها در مراکزی که صرفا باید محدود به حضور افرادی باشد که دارای رفتارهای با سوءنیت قبلی و مجرمانه باشند، کاملا غیرقانونی حتی به لحاظ احکام اسلامی که مداوم بر تامین حقوق کودکان اصرار دارد، غیرقابل پذیرش است.

آیا خانواده‌هایی که فرزندان و عزیزان‌شان در اعتراضات اخیر کشته شده‌اند یا دچار آسیب جسمی شدید شده‌اند، امکان طرح شکایت از نهادهای انتظامی و امنیتی را دارند؟

اصول بنیادین حقوق ایران، حقوق اسلام و حقوق بشر جهانی حکم می‌کند که هر کسی بر اثر اعمال خلاف قانون فرد دیگر حتی اگر انتظامی یا امنیتی باشد، دچار آسیب شده و ضربه جسمی منجر به نقص عضو یا ضربه روحی ناشی از کشته شدن اعضای خانواده را متحمل شده باشد، می‌تواند شکایت خود را ثبت کرده و مطالبه ضرر و زیان کند. بر همین اساس خانواده‌هایی که با شوک خبر کشته شدن فرزندان یا آسیب جسمی ناشی از اصابت گلوله جنگی و ساچمه‌ای یا بازداشت و ضرب و جرح آنها، روبرو شده‌اند می‌بایست وارد مرحله ثبت شکایت شوند و علاوه بر تقاضای برخورد قضایی با نیروهایی که رفتارهای غیرقانونی داشته‌اند از مباشران عمله این اقدامات، درخواست غرامت نیز ثبت کنند و این ضرر و زیان می‌بایست از بودجه عمومی دولت پرداخت شود. تاکید می‌کنم که نقش رسانه‌ها و وکلا در این مرحله بابت ایجاد حمایت همه جانبه افکار عمومی از آسیب‌دیدگان، بسیار حیاتی و تاثیرگذار است.

و در آخرین پرسش، با توجه به اظهارات سخنگوی دولت در خصوص «تشکیل کمیته حقیقت‌یاب اعتراضات اخیر» اگر واقعا دولت قصد تشکیل چنین کمیته‌ای را بدون انجام نمایش داشته باشد، در شکل‌گیری مجدد سرمایه اجتماعی چه آثاری خواهد داشت؟

به عقیده من، تشکیل کمیته حقیقت‌یاب یک حرکت اصولی و قابل قبول خواهد بود که گناه بزرگ آمران خشونت و توسل به زور در قبال معترضان را تا حدودی آشکار می‌کند و تا زمانی که این کمیته تشکیل نشود ما نمی‌توانیم از حقایق صورت گرفته کف خیابان‌ها در این اعتراضات باخبر شویم. تشکیل کمیته حقیقت‌یاب توسط دولت به شرطی که تصنعی و پوششی جهت تایید اقدامات خشونت‌بار نهادهای انتظامی و امنیتی در اعتراضات اخیر نباشد، می‌تواند تا اندازه‌ای وفاق از دست رفته در جریان جنگ ۱۲ روزه را مجددا احیا کند. حداقل دولت پزشکیان را از وضعیت اسف‌بار بی‌اعتمادی گسترده مردمی، تا حدودی خارج سازد و در عین حال کمکی هم به دولت کند تا با جداکردن صف معترضان از اغتشاش‌گران البته بنابر ادعای نهادهای امنیتی که از بیرون وارد کشور شده‌اند، اعتبار از دست رفته بین‌المللی را تا حدودی بازگرداند.

باید تاکید کنم آقای رضا پهلوی هم که مردم را به تسخیر خیابان‌ها و گرفتن مراکز دولتی تشویق و تشجیع کرد، از منظر حقوقی دارای مسئولیت کیفری و مدنی است. مخصوصا جوانان و نوجوانان بی‌تجربه بعد از پیام کذایی ایشان مبنی بر فراهم کردن مقدمات جهت بازگشت به ایران بیشتر مرتکب رفتارهای هیجانی شدند.

بنابراین کمیته حقیقت‌یاب باید متشکل از حقوق‌دانان صاحب اعتبار نزد مردم و مراجع قضایی بین‌المللی با پرهیز از رفتار نمایشی به حساب آمران و مباشران از هر دو طرف مقامات انتظامی و امنیتی جمهوری اسلامی و اپوزیسیون معطوف به آقای پهلوی یا تجزیه‌طلبان رسیدگی کند و در چنین صورتی از حمایت نهادهای بین‌المللی قضایی نیز برخوردار خواهد شد و در غیر این صورت با عدم تشکیل این کمیته یا نمایشی بودن تشکیل آن، با توجه به گستردگی برخوردها در اعتراضات اخیر که نسبت به سنوات گذشته تقریبا بی‌سابقه بوده، مراجع قضایی بین‌المللی می‌توانند وارد ماجرا شوند که در آن صورت جمهوری اسلامی در کلیت و دولت پزشکیان به صورت خاص، امکان طرح روایت خود برای مردم ایران و افکار عمومی جهانی را کاملا از دست خواهند داد.

حسن امین عزیز، ممنون از شما.

با توجه به گستردگی برخوردها در اعتراضات اخیر که نسبت به سنوات گذشته تقریبا بی‌سابقه بوده تشکیل کمیته حقیقت‌یاب توسط دولت به شرطی که تصنعی و پوششی جهت تایید اقدامات خشونت‌بار نهادهای انتظامی و امنیتی در اعتراضات اخیر نباشد می‌تواند تا حداقل دولت پزشکیان را از وضعیت اسف‌بار بی‌اعتمادی گسترده مردمی تا حدودی خارج سازد

خانواده‌هایی که با شوک خبر کشته شدن فرزندان یا آسیب جسمی آنها ناشی از اصابت گلوله جنگی و ساچمه‌ای یا بازداشت و ضرب و جرح‌شان روبرو شده‌اند می‌بایست وارد مرحله ثبت شکایت شوند و علاوه بر تقاضای برخورد قضایی با نیروهایی که رفتارهای غیرقانونی داشته‌اند از مباشران عمله این اقدامات درخواست غرامت نیز ثبت کنند و این ضرر و زیان می‌بایست از بودجه عمومی دولت پرداخت شود

گفت و گو

تحلیلگر مسائل بین‌الملل:
ساکت کردن اعتراضات به معنی پاسخ به مطالبات مردم نیست

تحلیلگر مسائل بین‌الملل با بیان اینکه «به نظر من فعلا گزینه حمله نظامی چندان جدی نیست»، در عین حال تاکید کرد که برای خروج از بن‌بست‌های کنونی در عرصه داخلی و خارجی راهی غیر از اصلاح روابط با غرب و توافق باقی نمانده است.

علی بیگدلی، در گفت‌وگو با رویداد ۲۴ در پاسخ به اینکه آیا آرام شدن فضای داخلی و پایان اعتراضات و ناآرامی‌های اخیر می‌تواند، موجب اصرار به همان رویه قبلی در سیاست خارجی بشود؟ نیز گفت: «اگر این طور باشد هم سیاست درستی نیست، زیرا ساکت کردن اعتراضات به معنی پاسخ به مطالبات مردم نیست. مطالبه و خواست مردم فارغ از اینکه چه کسی در کشور حکومت می‌کند، ایجاد رفاه و امکان زندگی عادی است؛ لذا حتی اگر اعتراضات پایان یابد مادامی که مشکلات اقتصادی رفع نشده، امکان از سرگیری آن وجود خواهد داشت. برای رفع مشکلات اقتصادی که خواسته اصلی مردم است نیز راهی غیر از مصالحه و توافق نداریم». وی تأکید کرد: هنوز فرصت باقی است و می‌توان از راه مصالحه با غرب و آمریکا، برخی از مشکلات را حل کرد.

بیگدلی گفت: «ما اکنون در شرایط ویژه و متفاوتی قرار گرفته‌ایم که در این ۴۷ سال گذشته هیچ وقت تجربه نشده بود. اعتراضات داخلی بر بستر نارضایتی معیشتی و مشکلات اقتصادی مردم، با ورود اپوزیسیون خارجی به موضوع شکل متفاوتی گرفته است. برای اولین بار تجمعات اعتراضی یک رهبر دارد و مردم به فراخوان او توجه می‌کنند».

این کارشناس روابط بین‌الملل افزود: «در عین حال همراهی آمریکا با اپوزیسیون و معترضان در ایران وضعیت را خاص‌تر کرده است لذا به نظر ما در این مقطع زمانی در یک دوراهی جدی قرار داریم و باید برای حفظ و مصالح جمهوری اسلامی ایران روابط خود را با آمریکا اصلاح کنیم».

وی تصریح کرد: «وقت آن است که اجازه دهیم بازرسان آژانس به کشور آمده و دوربین‌های خود را نصب کنند تا در نشست آتی آنها که ماه مارس خواهد بود، گزارشی ارائه شود که نظر آمریکا و اروپا را جلب کرده و موجب تشدید فشارها به ایران نشود. به نظر من این تنها راه قابی مانده است و هر مقاومت بیشتری، صدمات جبران‌ناپذیر خواهد داشت».

بیگدلی در پاسخ به اینکه آیا از مواضع اعلامی مسئولان در جمهوری اسلامی ایران چنین برداشت می‌شود که بخواهند در این مسیر قدم بگذارند؟ گفت: «از سخنان اخیر آقای عراقچی و توصیه به سفرای ایرانی، همچنین اقداماتی که اپوزیسیون در برخی سفارت‌ها مثل سفارت انگلیس انجام دادند، می‌توان اینطور برداشت کرد که جدی بودن وضعیت درک شده است؛ لذا انتظار می‌رود که مسئولان برای خروج از انجماد در فضای بین‌المللی گام برداشته و وارد عمل شوند».